

Zijn wij op den goeden weg?

Nu het balletje aan 't rollen is gegaan, lijkt het me zaak toe, het aan 't rollen te houden en het met verstand in zijn evolutiën te leiden. Anders komt het vermoedelijk terecht in een in Nederland zeer gewild, en nog altijd, ondanks het vele gebruik, niet versleten instrument, doofpot geheeten. De heer v. H. spreekt b.v. reeds van een propaganda-commissie, dat is tenminste iets positiefs.

Toen ik mijn stukje schreef, was ik er van overtuigd, lang geen onverdeelden bijval te zullen ondervinden, vooral wat betreft de laatste 10 regels. De charge van collega v. H. daarop is kostelijk, en heeft niet alleen mijn lever, maar ook mijn huis door mijn lachen doen schudden.

Wanneer hij de genoemde personen werkelijk tot optreden zou kunnen overreden, alle hulde zou hem daarvoor toekomen. Dan zou blijken, of 't waar is dat men met spek muizen vangt. Het slotnummer zou kunnen wezen, het optreden van de hoogste Godheid op tandheelkundig gebied in ons land: d.i. van den directeur van het Utrechtsche instituut (ik bedoel den ambtenaar, niet de persoon) in de gestalte van Themis, de bevallige godin der gerechtigheid, uit het ouderlijke huis van vader Jupiter op aarde neergedaald om het menschedom recht te doen in zijn nooden om tandheelkundige zorg van overheidswege.

Want daarom gaat het feitelijk. Dat was de aanleiding tot mijn naar de pen grijpen.

Wat coll. P. zegt over dure installatie en over progressieve

tarieven, prachtig, maar daar had ik het niet over. Dat gedeelte, waarin hij met mij verschilt van meening, doet bij mij het denkbeeld ontstaan, dat hij me verkeerd begrepen heeft.

Evenmin als zijne, is het mijne bedoeling, in mijn spreekkamer een phonograaf te zetten of een strijkje verdekt op te stellen, tot begeleiding van mijn bewerkingen op patiënten. Misschien zou dat idee niet kwaad zijn voor die enkele collega — mocht hij er nog zijn — die niet altijd even zacht-handig is uitgevallen. Dan zou de muziek, of 't gezang van coll. P., de aandacht afleiden van minder aangename gewaarwordingen als „op de zenuw boren” enz. (b.v. prik in pulpa = slag op groote trom; extractie met fractuur = tromgeroffel (ditmaal op de kleine trom) met bekkenslag; boren in gevoelig dentine = tonen, ontlokt aan een valsch gestemde hoorn; betalen van een rekening = liefelijk lokkend harperuisch). Eenige regels verder spreekt coll. P. over nuttige surprises op vullingen toe, alsof er sprake was van margarine. Ik sprak alleen over *ideële* belangen, en niet over *materiële*. Juist daarom, omdat het niet te doen is om geldelijk voordeel, maar om behartiging van 't belang van 't algemeen, juist daarom lijkt het idee om de kunst te hulp te roepen in onzen aan te ganen strijd, me heelemaal niet minderwaardig toe. En die kunst zou *ik* niet identiek willen doen zijn met kunstmakerij. Met dilettanten is soms meer uit te richten dan met beroeps-artisten (zonderlinge woordcombinatie); daargelaten „'t verschil in prijs.” Zou het werkelijk „onfatsoenlijk” zijn, of „niet correct”, als het jongere geslacht, in zijn geestdrift om wat tot stand te brengen, iets van 't beste wat in iemand wezen kan, in 't openbaar ten algemeene nutte aanwendde (en dan vooral, Batavus D, zonder er geld mee te verdienen. Want dat brrrr). Kunst is toch een der hoogste uitingen van het menschelijk intellect.

En wil men hier niet aan, weet men een beter middel om de menschen bij elkaar te krijgen? Zoo niet, moeten we dan maar weer insuffen en lijdelijk toezien dat er van al onze plannen niets terecht komt?

De zaak is *praktisch* iets te bereiken. Of iemand al met een gezicht als een alwijze Brahmaan voor een leege zaal de prachtigste dingen staat te beweren, werkt niets uit.

De Heer P. is 't eens met mijn meening, dat het publiek opgevoed moet worden (dat was een belangrijk punt in mijn verhandeling). En, schrijft hij, vermoedelijk is iedereen 't daar mee eens. Nu met deze meening ben ik 't niet eens; er is tot nog toe weinig van gebleken, dat de collega's het noodig vonden het publiek op te voeden. Maar dit verschil is van minder belang, hoofdzaak is onze roerende sympathie betreffende de noodzakelijkheid het publiek voor te lichten.

En als 't nu voor een keer eens niet bleef bij het hebben van die overtuiging, maar wanneer werkelijk bij uitzondering daden het gevolg waren, welnu, dan laad ik met alle soorten van genoeg, hoon en spot over specialiteiten-vertooningen en café-concert-muziek op mijn schouders; hoe meer, hoe liever.

Zelf heb ik reeds een poging gedaan, belangstelling op te wekken, zoal niet over het onderwerp waarover ik schreef, dan toch over een ander belangrijk, nl. de verzorging van het gebit. Ik heb mij in verbinding gesteld met den directeur van „Ons Huis” (een instelling te Amsterdam, welke veel doet voor de ontwikkeling van geldelijk minvermogenden) maar tot mijn en zijn spijt was 't niet mogelijk dadelijk me in de gelegenheid te stellen, tengevolge van andere spreekbeurten aldaar. Mijn plan was dan tevens een proef te nemen of de kunst als „lokmiddel” wel zoo verderfelijk is.

Tot slot nog de opmerking, dat ik *hoop*, dat het verwijt, dat het vele collega's aan goeden wil ontbreken zou, dus aan zin naar 't ideële, ongegrond is. Is werkelijk de meening van den meneer, die op den burgerlijken stand ingeschreven is onder den naam: „Jan Publiek”, over de tandartsen zoo geheel ongegrond? Wie zijn vrienden en bekenden vertelt dat hij voor tandarts studeeren gaat, verneemt veelal de troostvolle woorden: „goed baantje, gauw rijk bij.” Bij bioscoop- en phonograafvoorstellingen is de clou van den

avond, het stuk, getiteld: „de oude juffrouw bij den tandmeester.” Brusse, de schrijver van Boefje, een menschenkenner bij uitstek, laat in „Achter de coulissen” de menschen in den trein in tweestrijd verkeer en of die meneer daar in dien hoek een tandarts of een goochelaar is.

Zoo zijn 't menschenlijke leven en de litteratuur vol voorbeelden (misschien schrijf ik daar bij gelegenheid eens een causerie over, maar die dan zeker *niet* geschikt zou zijn als voordracht op een propaganda-avond), die er nu niet direct op wijzen, dat men het verband tusschen 't tandarts-zijn en 't hebben van ideële gevoelens etc., zoo erg nauw geloofte. Nu weet ik wel, dat zelfs de tandarts ten slotte maar een mensch is, maar is die heerschende meening zoo heel en al onverdiend? Laten we zorgen, dat we in de oogen van Jan omhoog gaan, door in 't openbaar niet alleen er op te wijzen dat tandheelkundige hulp duur is, en zijn moet, maar door te doen blijken, dat we ook open oog hebben voor hogere dingen, waaraan nu niet direct „verdiend” wordt, zooals het opvoeden van het publiek betreffende onze meer ideële kwesties.

E. F. v. D.